Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 1 czerwca 1933 r. 868.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

x

x x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Kronika.

Przerwa w litewsko-niemieckich rokowaniach handlowych. Elta /z dn.29.V.33/donosi, iż podczas litewsko-niemieckich rokowań handlowych, jakie się toczyły w dn.24-27 maja r.b. wyczerpująco omówiono sprawy, dotyczące obustronnej wymiany towarów. Przy tej okazji delegacje obu stron wyraziły życzenie swych rządów w sprawie rozszerzenia litewsko-niemieckich stosunków handlowych. Obecnie rokowania zostały zawieszone, a delegacje porozumieją się ze swemi rządami w sprawie zasadniczych wyników obrad. Rokowania mają być wznowione w najbliższym czasie.- /VI.33/.

Dokoła uregulowania litewskich stosunków handlowych z zagranicą. "Rytas" Nr.120 /VI. 1933/: W związku z podjęciem rokowań handlowych z Niemcami, odnośne władze litewskie zajęły się sprawą uporządkowania litewskich stosunków handlowych także z Estonją i Łotwą. W dziedzinie litewsko-angielskich stosunków handlowych zostaną podjęte specjalne narady. Materjały dla rokowań handlowych z Anglją zostały już opracowane. W odnośnych sferach litewskich panuje przekonanie, że rokowania litewsko-angielskie dadzą pozytywne wyniki.-

Delegacja litewska na światową konferencję gospodarczą w Londynie. Prasa litewska z 22.V /VI.33/ donosi, iż delegacja litewska na światową konferencję gospodarczą w Londynie ukonstytuuje się następująco: minister Spraw Zagr. dr.Zaunius, poseł litewski w Londynie p.Sidzikauskas, sekretarz poselstwa litewskiego w Londynie oraz rzeczoznawcy: M-stwa Skarbu, Izby Handlowej i Izby Rolniczej.-

Wymiana więźniów pomiędzy Polską a Litwą. "Dzień Kow." Nr.117 /VI.33/ donosi, iż z inicjatywy Międzynarodowego Czerwonego Krzyża przystąpiono swojego czasu do obrad z lit. Czerwonym Krzyżem w sprawie wymiany więźniów politycznych pomiędzy Litwą a Polską. W wyniku przewlekłych pertraktacyj dn.28 kwietnia r.b. zarząd lit.Czerwonego Krzyża wysłał spis więźniów litewskich z prośbą o doręczenie go zarządowi polskiego Czerwonego Krzyża. Polski Czerwony Krzyż dotąd nie udzielił jeszcze swej odpowiedzi w tej sprawie.-

Utworzenie oddziału międzynarodowego związku współpracy kulturalnej narodów "A.P.A." w Kownie. "Lietuvos Aidas" Nr.118 /VI.1933/: W Kownie utworzony został oddział międzynarodowego związku współpracy kulturalnej narodów "A.P.A.". Ostatnio na ręce władz tego oddziału wpłynęło zaproszenie dla muzyków litewskich na mający się odbyć dnia 9-15 czerwca w Amsterdamie międzynarodowy kongres muzyczny. Organ związku "A.P.A.", wychodzące w Londynie pismo tejże nazwy zamieściło obszerne sprawozdanie z zebrania inaugarycjnego oddziału związku w Kownie.

Bojkot małego ruchu granicznego pomiędzy Niemcami a Litwą. "Rytas" Nr.119 /VI.33/: Oddawna już w Tylży aktualną jest kwestja małego ruchu granicznego pomiędzy Niemcami w Litwą. Nacjonalistyczne sfery niemieckie usiłują uniemożliwić miejscowej ludności udawanie się do Poniemunia i zakupywanie tam tańszych artykułów spożywczych "Maistasa" Pomimo to z dniem 1 stycznia r.b. w samej Tylży wydano 16 tys.zezwoleń na zakup produktów w Poniemuniu. Nacjonaliści tylżańscy, pragnąc uniemożliwić odpływ pieniędzy do Litwy domagali się od niemieckich władz centralnych zamknięcia małego ruchu granicznego z Litwą. Wobec jednak odmownej odpowiedzi Berlina Niemcy tylżańscy podjęli na własną rękę akcję przeciwko temu ruchowi granicznemu. Nowomianowany naczelnik policji w Tylży Hoffmann wydał zarządzenie, by urzędnicy pobierający miesięcznie ponad 200 marek nie udawali się do Poniemunia po zakupy. Na jednem z ostatnich zebrań przywódca socjal-nacjonalistów niemieckich w Tylży Bochum zapowiedział, iż na moście Luizy w Tylży zostanie ustawiony posterunek socjal-nacjonalistów, który będzie fotografował wszystkich udających się po zakupy do Poniemunia. Fotografje te będą następnie wystawiane publicznie, by Niemcy mogli bojkotować tych zdrajców niemieckości. Niemieckie pisma tylżańskie również nawołują do bojkotu towarów pochodzących z Poniemunia.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Zjazd litewskiego związku nauczycieli narodowców im. dr. Basanowicza oraz przemówienia prezydenta Smetony i premjera Tubelisa. "Lietuvos Aidas" Nr.119 /VI.33/: Dnia 25 maja w Kownie odbył się zjazd delegatów poszczególnych oddziałów lit. związku nauczycieli narodowców im.dr.J.Basanowicza. Zebranie zagaił prezes centralnego zarządu związku, gen.sekretarz M-stwa Oświaty A.Danilauskas. Minister Oświaty inż.K.Szakenis w przemówieniu swem skonstatował, iż członkowie związku są krzewicielami kultury oraz wyraził zadowolenie, iż większość nauczycieli litewskich bierze czynny udział w pracy społecznej. Nadto min.Szakenis wyraził życzenie, by nauczycielstwo litewskie żywiej popierało prasę litewską i wskazał na potrzebę zajęcia się dokształcaniem dorosłych. Ze sprawozdania prezesa A.Danilauskasa wynika, iż związek posiada obecnie 86 oddziałów i 1532 członków, z czego 1364 nauczycieli szkół powszechnych i 168 nauczycieli szkół średnich i wyższych. Litewskie podręczniki szkolne, zdaniem Danilauskasa, w wielu wypadkach nie odpowiadają swemu zadaniu, należałoby więc zreformować je w ten sposób, by wychowywały one młodzież pod względem narodowym i wzniecały w niej umiłowanie ojczyzny. Aktualną jest również kwestja opracowania podręczników dla Kraju Kłajpedzkiego. Uniwersytet ludowy im.Basanowicza posiada obecnie w Litwie 65 oddziałów, na terenie których pracuje 360 lektorów. Uniwersytet ludowy im. Basanowicza posiada ogółem 6.769 słuchaczy. Po przerwie na zjazd przybył prezydent Republiki Antoni Smetona i premjer Józef Tubelis. Prezydent Smetona w obszernem swem przemówieniu na wstępie zaznaczył, iż dzisiejsze nauczycielstwo litewskie znajduje się w o wiele lepszych warunkach, gdyż naucza swoją własną litewską młodzież. Niegdyś nauczyciele-Litwini zmuszeni byli nauczyć dzieci cudze, a przecież przekleństwo azjatyckie powiada "Bodajbyś dzieci cudze uczył". Dziś to przekleństwo zamienia się w błogosławieństwo i możność pracy nad ukształtowaniem młodego pokolenia litewskiego. Każdy, kto pragnie nauczać, musi wznieść się na poziom wyższy, niż inni. To też zawód nauczycielski jest zawodem szczytnym lecz zarazem bardzo odpowiedzialnym. Nauczyciele winni zaszczepiać w młodzieży ideały narodowe. Najwyższym ideałem narodowym jest przedewszystkiem wolność narodu. Nauczyciele winni drogą narodową dążyć do zaszczepienia młodzieży zrozumienia ideologji narodowej. Zrodzony w XIX-tem stuleciu liberalizm lansowany był nie przez narody lecz przez pewne klasy i grupy społeczne. Interesa klasowe i grupowe zostały zidentyfikowane z interesami państwa, co doprowadziło do ostrych starć. Po wojnie światowej nastroje uległy zmianie. Za przykładem Włoch inne narody poczęły wyzbywać się liberalizmu, którego podstawową formą ~~formą~~ był parlamentaryzm. Wiadomem jest, iż nie państwo winno służyć grupom i klasom lecz one winne służyć państwu. Podstawą państwa nie jest rozłam partyjny lecz jedność narodowa. O ile naród jest zjednoczony, w takim razie zjednoczone być winne również i szkoły. Niemożliwem jest, by jedna część nauczycieli była po stronie międzynarodówki, druga zaś wyznawała zasady narodowe, gdyż wychowana w ten sposób młodzież nie odpowiadałaby ideałom narodowym. Ponieważ nietylko państwo lecz i Kościół pragnie brać udział w wychowywaniu młodzieży i posiada w tem pewną rację, powstaje pytanie: Kościół czy Państwo? W Litwie również zaszła potrzeba uzgodnienia postulatów narodowych z postulatami religji. We Włoszech Mussoliniemu udało się pomyślnie rozstrzygnąć tę kwestję w ten sposób, iż za podstawę wychowania przyjęto ideały narodowe lecz jednocześnie nie odsunięto i Kościoła. W Litwie kwestja wychowania powinna być rozstrzygnięta w podobny sposób. Nauczyciele litewscy, którym powierzono wychowanie młodzieży powinni uzgodnić zasady narodowe z ideałami chrześcijańskiemi. Nauczyciele winni dawać młodzieży przykład nie słowy lecz swemi postępkami. W pracy nauczycieli, a zwłaszcza w pracy członków związku im.Basanowicza winna panować niepodzielnie zgodność. Związek ten musi być organizacją narodowej pracy nauczycieli. Nauczyciele litewscy winni sami więcej się uczyć, rozwijać i poznawać mowę litewską. Dotąd nie znają jeszcze Litwini dostatecznie języka litewskiego, który przeżywa stadjum tworzenia i uszlachetniania. Mówiąc i pisząc popełnia się często błędy. Błędy spotkać można zarówno u dziennikarzy, jak i profesorów i nauczycieli. Nauczyciele winni prenumerować i czytać takie pisma, jak "Gimtoji Kalba" /Mowa ojczysta/, "Tautos Mokykla" /Szkoła narodu/ i "Vairas" /Ster/. Naród powierzył nauczycielom wychowanie swego młodego pokolenia i oczekuje od nich świadomej pracy.

W dalszym ciągu przemawiał premjer Tubelis. "Żyjemy - oświadczył premjer - w okresie, gdy narody w walce o ostanie wierzą jedynie własnym siłom. Litwini również winni szkać sił w samych w sobie i w silniejszych jednostkach swego narodu. Ważną jest dzisiaj nie ilość lecz jakość. W łonie nauczycielstwa litewskiego niechybnie również są wartościowe jednostki, trzeba im jednak umożliwić zejście z fałszywych dróg i skierowanie pracy na właściwe tory. Jest to najbliższe zadanie związku".

Po wysłuchaniu przemówień zjazd przystąpił do obioru nowych władz. W skład centralnego zarządu związku zostali obrani: generalny sekretarz M-stwa Oświaty A.Danilauskas, dyr.II Dep.M-stwa Oświaty - Żukas, dyrektor Dep.Szkolnictwa Powszechnego M.Miszkinis, Mikolunas, Izolajtis, Grualis, Bułgarauskas i Varanius. W skład komisji rewizyjnej weszli:Kwiklis, Koszuba i Matulewiczius. W skład sądu honorowego - prof.I.Tamoszajtis, dyr.gimnazjum "Auszra" Krikszcziunas i dyr.gimnazjum marjampolskiego Gustajtis.

Zjazd omówił cały szereg kwestyj i wyraził szereg życzeń dotyczących pracy nauczycielskiej. Nadto zjazd wypowiedział się za utworzeniem w poszczególnych powiatach komitetów związku nauczycieli narodowców im.dr.Basanowicza. -

O b i ó r p r o f . M i c h a ł a R ö m e r a n a s t a n o w i s k o r e k t o r a u n i w e r s y t e t u k o w i e ń s k i e g o. Prasa kowieńska z 29 maja/VI.33/: 28 maja Rada uniwersytetu im.Witolda Wielkiego w Kownie na stanowisko rektora obrała prof.Michała Römera, który godność tę piastował już w roku akad. 1927/28. Na stanowisko prorektora obrano poraz trzeci zrzędu prof.ks.kanonika Błażeja Czesnisa. Na stanowisku drugiego prorektora pozostał nadal prof.Franciszek Jodele, którego kadencja upływa dopiero za 2 lata. Na stanowisko skeretarza senatu obrano prof.Ant.Purynasa, który stanowisko to zajmował już w roku akademickim 1924/25. Nowoobrane władze uniwersyteckie przystąpią do urzędowania dn.15 września r.b.-

"Liet.Žinios" Nr.120 wiadomość o obiorze prof.Römera na stanowisko rektora uzupełniają w sposób następujący: Chociaż prof.Römer współpracował z postępowymi Polakami, jednak cały czas sympatyzował z litewskim ruchem narodowym.-

U s u n i ę c i e K w i e s k i z p a r t j i l u d o w c ó w. "Liet.Žinios" Nr.119 /VI.33/zamieszczają komunikat centr.komitetu zw. ludowców, podający do wiadomości, iż centralny komitet związku na posiedzeniu odbytem w dn.24 maja postanowił usunąć ze związku Wincentego Kwieskę.

"Dzień Kow."/Nr.117/, komentując usunięcie Kwieski z partji, pisze: Znany ludowiec Kwieska złożył swojego czasu na ręce komitetu centr.zw.ludowców memorjał, w którym wraz ze swymi stronnikami zażądał zmiany taktyki względem rządu i wypowiedział się za zgodną współpracą z rządem narodowców. Zjazd związku ludowców ostro potępił postępowanie opozycjonistów, a sąd związku postanowił wyrazić Kwiesce naganę. Ponieważ jednak Kwieska i jego stronnicy nie zaniechali swej akcji i złożyli komitetowi nowy memorjał, centralne władze związku usunęły go z partji.-

D o k o ł a z a j ś ć w ł o n i e P r z e d s t a w i c i e l s t w a S t u d e n t ó w. Prasa kowieńska z 27 maja /VI.33/:W związku z konflitem wynikłym w łonie związku Przedstawicielstwa Studenckiego uniwersytetu im.Witolda Wielkiego, prezydjum Przedstawicielstwa zabiega o audjencję u prezydenta Republiki w celu przedstawienia mu opinji większości młodzieży akademickiej o instytucji Przedstawicielstwa i wyjaśnienia sytuacji, jaka się ostatnio wytworzyła. Wyznaczone na dzień 26 maja nadzwyczajne plenarne posiedzenie Przedstawicielstwa zostało odwołane. W noc z 25 na 26 maja został aresztowany wiceprezes stowarzyszenia "Varpas" p.Gregorauskas, zaś dn.26 maja przywódca frakcji atejtininków w Przedstawicielstwie Studentów p.Baniukeviczius. Obu aresztowanych komendat m.Kowna skazał na 3 mies.więzienia z zamienieniem na 5 tys.lt. grzywny za przemówienia wygłoszone w czasie posiedzenia plenarnego Przedstawicielstwa /dn.20 maja/, w których komendant dopatrzył się obrazy władz.-

U k a r a n i e r e d a k t o r a "Ž e m a j t i s a". Prasa kowieńska z 29 maja /VI.33/: Komendant Kłajpedy ukarał redaktora pisma "Žemajtis" W.Mockunasa miesięcznym aresztem z zamianą na 500 lt.grzywny za zamieszczenie artykuły "Łatwo wziąć, lecz trudno oddać".-

Utworzenie sekcji żydowskiej przy Zw. Wyzw. Wilna. Prasa kowieńska z 27 maja /VI.33/: Z inicjatywy prof.M.Biržyszki zostało zwołane zebranie żydowskich działaczy społecznych dla rozpatrzenia udziału Żydów w Związku Wyzw.Wilna. W szeregu przemówień prof.Biržyszka wskazał na doniosłe znaczenie współpracy Żydów ze związkiem i zaproponował utworzenie specjalnego żydowskiego oddziału związku lub założenie przy związku sekcji żydowskiej. W wyniku obrad została utworzona sekcja żydowska przy Związku Wyzw.Wilna. Na stanowisko prezesa sekcji został powołany red.Rubinsztejn, na stanowisko wiceprezesa dr.Szapiro i sekretarza Patasznik.

Nowe pisma w Kownie. Prasa kowieńska z 29 maja /V.33/: 28 maja ukazał się w druku I-szy numer nowego dziennika żydowskiego "Morgen Kurjer". Jednocześnie ukazał się nowy 10-centowy dziennik litewski "Tribuna". Obecnie ludność żydowska posiada 4 dzienniki: sjonistyczne "Id.Stimme", ludowy "Volksblatt", antysjonistyczny "Letzte Najes" i "Morgen Kurjer".

Nominacja naczelnika aeroklubu kowieńskiego. "Liet.Aidas" Nr.118 /VI.33/: Pilot lotnictwa cywilnego Witold Cywinskas został mianowany naczelnikiem aerostacji kowieńskiej.

Zmniejszenie opłat za wizy paszportowe dla kuracjuszy. "Echo" Nr.145 /VI.33/: Wizy wjazdowe dla kuracjuszy, przybywających do uzdrowisk litewskich kosztowały dotąd: 20 lt. za wizę jednorazową i 50 za wielokrotną. Obecny Gabinet Ministrów obniżył opłatę za wizy do 5 lt. za jednorazową i do 15 za wielokrotną.-

Sprawa litewskich socjal-rewolucjonistów. "Echo" Nr.143 /V.1933/: Sędzia śledczy do spraw szczególnej wagi Wasilauskas zakończył dochodzenie sprawie 14 litewskich socjal-rewolucjonistów oskarżonych o działalność antyrządową. Sprawa ta zostanie rozpatrzona prawdopodobnie jesienią przez Sąd Wojskowy. Pośród oskarżonych znajduje się kilku studentów. Część oskarżonych przebywa w więzieniu, część zaś na stopie wolnej za kaucją.-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

Kronika.

Doroczne walne zebranie kow. oddziału t-stwa "Pochodnia". "Dzień Kowieński" Nr.116 /VI.33/: Dnia 21 maja w Kownie odbyło się walne zgromadzenie członków kowieńskiego oddziału towarzystwa "Pochodnia". Zebranie zagaił prezes oddziału p.St.Szmidt. W skład prezydjum weszli: wiceprezes zarządu głównego t-stwa "Pochodnia" p.K.Plater-Zyberk, pierwszy prezes kowieńskiego oddziału p.M.Babiański oraz p.St.Szmidt. Głos zabrał p.Szmidt, który złożył sprawozdanie z działalności zarządu za okres 3-letni. Ze sprawozdania wynika, że zarząd szczególną uwagę zwracał na ulepszenie warunków pracy szkolnej w dwóch istniejących w Kownie szkołach t-stwa "Pochodnia" na Zielonej Górze i w Wiljampolu, administrowanych przez oddział kowieński. Obie szkoły zostały przeniesione do nowych odpowiednich lokali. Przy szkołach tych i przy bibljotece w Szańcach zostały zainstalowane pokoje-świetlice dla członków t-stwa w celu dania im możności w celu kulturalnego spędzenia czasu. Do świetlic uczęszcza przeważnie młodzież, która zaprawia się w sztuce scenicznej, grywa w szachy, czytuje książki i gazety, organizuje dyskusje wychowawcze oraz urozmaica sobie czas dorywczemi zabawami towarzyskiemi. W dziedzinie pracy kulturalno-oświatowej zarząd zorganizował odczyty popularne przy pomienionych świetlicach. Ogółem w okresie sprawozdawczym wygłoszono 57 odczytów na rozmaite tematy. Wielką pomoc okazała tu młodzież akademicka i nauczycielstwo gimnazjum im.Ad.Mickiewicza. Poza prowadzeniem szkół oddział opiekuje się 3-ma świetlicami oraz administruje trzema bibljotekami. Ku uczczeniu 5-lecia swego istnienia oddział wydał album zawierające fotografje zarządów, nauczycieli oraz ilustracje z życia szkolnego i kolonij letnich. Z zestawienia kasowego wynika, iż poza utrzymaniem szkół oddział poważne sumy asygnuje na utrzymanie kolonij letnich.

W skład zarządu weszli: J.Jagiełłowiczówna, H.Laskowska, L.Abramowicz. W.Rutkowski i St.Szmidt. W charakterze kandydatów weszli: H.Urniażanka i T.Surwiłło. W skład komisji rewizyjne weszli: S.Surwiłłówna, Cz.Grajewski i St.Palczyński. W charakterze kandydatów do komisji rewizyjnej weszli: B.Kobyliński i M.Żugas.-

Konferencja prorektora Czesnisa ze studentami - Żydami .Prasa kowieńska z 27.maja /VI.33/: W tych dniach prorektor uniwersytetu kow.prof.Czesnis, zaprosił przedstawicieli żydowskich organizacyj akademickich na konferencję, mającą związek z nastrojami antysemickiemi, panującemi ostatnio na uniwersytecie kowieńskim. Prorektor oświadczył, iż przed kilku dniami wskazał w rozmowie z przedstawicielami wszystkich większych organizacyj akademickich na szkodliwość wystąpień antyżydowskich. Jednocześnie prorektor zwrócił się do Żydów z prośbą, aby ze swej strony dbali oni o zachowanie pokojowego nastroju na uniwersytecie, nie mówili pomiędzy sobą w jęz.rosyjskim, gdyż jest to język byłych ciemiężycieli Litwy oraz możliwie jak najmniej afiszowali się na terenie uniwersytetu językiem żydowskim. Studenci mogą w tym wypadku pójść na ustępstwa, aczkolwiek senat uniwersytecki nic nie ma przeciwko temu, aby Żydzi rozmawiali po żydowsku. Przedstawiciele żydowscy stwierdzili, iż Żydzi uczynili wszystko możliwe ze swej strony lecz mało się zdało, gdyż przyczyny antysemityzmu tkwią nie w sprawie języka lecz o wiele głębiej.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

Kronika.

Na marginesie wyborów do kłajpedzkiej Rady Miejskiej ."Memeler Dampfboot" donosi, że wynik wyborów do kłajpedzkiej Rady Miejskiej wypadł całkiem nieoczekiwanie dla miejscowych kół politycznych. Nawet dobrze poinformowane sfery nie wierzyły w możliwość tak przygniatającego zwycięstwa listy chrześcijańskich socjalistów. Kowno narazie powstrzymuje się przed ostateczną oceną sytuacji. Naogół jednak spodziewana jest radykalizacja prądów politycznych w Kraju Kłajpedzkim. Chociaż koła litewskie uważają za pocieszający objaw wzrost głosów litewskich, zdają jednak one sprawę z nowych trudności, jakie zostały wytworzone. Zwłaszcza koła opozycyjne usiłują wyzyskać nowy rozwój sytuacji w Kraju Kłajpedzkim przeciw polityce narodowców. Koła te podkreślają, że politycznych skutków tego rozwoju nie można będzie ominąć.

Koła miarodajne wskazują natomiast, że nie należy przeceniać rozwoju wewnętrzno-politycznej sytuacji w Kraju Kłajpedzkim, ponieważ życie polityczne, kulturalne i gospodarcze w Kraju Kłajpedzkim musi się obracać jedynie w ramach statutu Kr.Kłajpedzkiego, konstytucji i uchwały Trybunału Haskiego.-

"Rytas" o angielskiej książce W. H. Dawsona p. t. "Germany Under The Treaty" . "Rytas" Nr.119 /VI.1933/:Ostatnio w Anglji ukazała się w druku książka p. W.H.Dawsona "Germany Under The Treaty", w której autor ostro krytykuje terytorjalny statut traktatu wersalskiego i domaga się jego rewizji. Po utworzeniu Korytarza Gdańskiego i odebraniu Górnego Śląska, Niemcy znalazły się w sytuacji wielce dla nich krzywdzącej, która powinna być naprawiona. Tereny przydzielone Czechosłowacji również są czystoniemieckie i muszą do nich powrócić. W Kraju Kłajpedzkim, który został wbrew raportu komisji Ententy, jako rekompensatę za Wilno przydzielony do Litwy, w okręgu Saary, Eupen i Malmedy winien być przeprowadzony plebiscyt, który zadecyduje o dalszych losach tych ziem. Obecny status quo może być pozostawiony jedynie w Alzacji i Lotaryngji, w Poznaniu i Szlezwigu.-

x

x x